

Д.е.н, зав. кафедри фінансів і кредиту Зянько В.В.
асистент кафедри фінансів і кредиту Наконечна Т.О.
Вінницький національний технічний університет

УПРАВЛІННЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У статті розкрито сутність поняття «неплатоспроможність». Здійснено класифікацію видів неплатоспроможності залежно від впливу фактору часу із зазначенням залежності імовірності задоволення вимог кредиторів від наявних ознак неплатоспроможності. Охарактеризовано принципи управління неплатоспроможністю підприємств.

The article reveals the meaning of notion of «non-solvency». Classification of types of non-solvency depending on influence of time factor with identification of dependence of probability of satisfaction of creditor's demands on available factors of non-solvency is carried out. Principles of management of non-solvency of enterprises were characterized.

Постановка проблеми. Об'єктивність існування ситуацій невизначеності при здійсненні суб'єктами господарської діяльності очевидна. Вплив екзогенних чинників на функціонування вітчизняних підприємств є першочерговим, до того ж нині він подвоєний через фінансову кризу, яка зумовила появу нових загальноекономічних факторів ризику. Це, в свою чергу, посилило вплив соціальних, законодавчо-правових та політичних факторів невизначеності, які багато в чому визначають умови господарювання підприємств різних організаційно-правових форм. Несвоєчасність реагування щодо адаптації підприємства до мінливого ринкового середовища, недоліки та прорахунки в організаційно-стратегічному управлінні є основними причинами настання небажаних для підприємств наслідків, які знаходять свій прояв у вигляді неплатоспроможності та ініціюванні процедур банкрутства. Тому визначальним для забезпечення платоспроможності підприємства за нинішніх умов є рівень та якість стратегічного, інформаційного, виробничо-фінансового та інноваційного менеджменту.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання управління фінансовим станом підприємства у напрямі ідентифікації наявності ознак неплатоспроможності та банкрутства розглядаються у працях багатьох

вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема, Барінова В. О. [1], Іванюти С.М. [2], Терещенка О.О. [3], Копилюка О.І., Штангрета А. М. [4] та ін. Проте, серед економістів не існує єдності щодо визначення сутності поняття «неплатоспроможність», а також наявні методологічні розбіжності щодо управління в ситуаціях, що обумовлюють втрату підприємствами своєї платоспроможності. В той же час як ця проблематика в умовах ринкової економіки, якій притаманні такі риси як невизначеність та ризик, набуває особливої актуальності.

Формулювання мети статті. Метою статті є визначення сутності поняття «неплатоспроможність», здійснення видової класифікації цієї економічної категорії залежно від впливу фактору часу, а також виділення основних принципів та етапів управління неплатоспроможністю підприємств за сучасних умов господарювання.

Виклад основного матеріалу. Питання щодо налагодження системи управління діяльністю господарюючих суб'єктів як на етапі ідентифікації фінансово стану підприємства як неплатоспроможне, так і в процесі провадження справи про банкрутство є дуже актуальним. Неплатоспроможність, відповідно до вітчизняної нормативно-правової бази, розглядається як неспроможність підприємства виконати після настання встановленого терміну своїх грошових зобов'язань перед кредиторами (зокрема, виплати заробітної плати), а також щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів) не інакше як через відновлення платоспроможності [5]. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» деталізує це поняття щодо терміну сплати підприємством своїх зобов'язань, фіксуючи його на рівні трьох місяців. При цьому сукупна величина зобов'язань кредиторів має становити триста мінімальних розмірів заробітної плати [6]. У разі наявності зазначених умов кредитори можуть ініціювати процес провадження справи про банкрутство підприємства-боржника.

Враховуючи наведені визначення, нами пропонується поділяти неплатоспроможність підприємства за часовою ознакою на такі види (рис. 1):

- поточна неплатоспроможність;
- критична неплатоспроможність;
- надкритична неплатоспроможність;
- ліквідаційна неплатоспроможність.

